

ZADÁNÍ PRO UČITELE

cílová skupina: 8. a 9. třída ZŠ, SŠ; STUDENTI PRACUJÍ VE DVOJICÍCH/TROJICÍCH

PŘED NÁVŠTĚVOU

Chystáte se navštívit **Muzeum komunismu**. Těší nás nejenom Váš zájem o naši instituci, ale také Vaše potřeba zprostředkovat svým studentům dějiny převážně druhé poloviny 20. století návštěvou muzea, jehož cílem je nejenom stát se připomínkou událostí, které charakterizují toto období, ale také obohatit znalosti Vašich žáků, a rozšířit tak jejich porozumění době, kterou sice sami nezažili, ale přesto ovlivňuje jejich životy.

Považujeme za důležité podněcovat zvědavost v každém věku. Proto nejsou předkládané pracovní listy jenom testem, který stačí vyplnit, ale úkolem – misí, kterou je potřeba absolvovat. Celá mise začne ještě před návštěvou muzea. Nechte děti zjistit, co to byl „komunismus“ (od rodičů, prarodičů, z dalších zdrojů). Na to samé se pak ptejte ve škole – porovnávejte různé verze, můžete doplnit i svou vlastní. Až pak by měla následovat návštěva muzea.

V muzeu dostanou studenti trojici pracovních listů. Jejich úkolem bude stát se po dobu návštěvy investigativními novináři a připravit reportáž o době komunismu v Československu. Zadání se jim bude odkrývat postupně tak, jak budou procházet výstavou. Závěrečný úkol (reportáž a komentář) můžou zpracovat v muzeu, nebo doma z poznámek, které si vytvoří. Jejich úkolem tak není uvažovat jenom o období komunismu, ale také o roli médií ve společnosti, a učit se poznat rozdíl mezi článkem, který se nás snaží objektivně informovat, a komentářem, který prezentuje soukromý názor dané osoby či instituce. Právě v současné době je důležité rozlišovat mezi komentářem a zprávou, nakolik s nástupem různých dezinformačních médií dochází stále častěji k míchání polopravd a lží s názorem zájmových skupin nebo jednotlivců, které jsou posléze prezentovány jako články a reportáže.

Doporučujeme žáky rozdělit do skupin po dvou/třech. Na reportáži můžou pracovat společně, komentář ať klidně napíše každý sám za sebe. Pokud pro ně bude náročné pracovat s obdobím komunismu, klidně jim poradte, ať píšou o samotné výstavě a skrz ni poukazují na různá, např. zajímavá nebo problematická místa a momenty.

Zde pro doplnění k základním pojmům z pracovních listů pro studenty:

POLITIK

- Rozlišujeme tyto vlastnosti politika – pozitivní: ctí etiku, říká pravdu, jde mu o zlepšování společnosti, nesleduje osobní prospěch; a tyto negativní: lže, sleduje jenom osobní prospěch, nechá se zkorumpovat a korumpuje ostatní. Samozřejmě je možné doplnit další.
- Nejmenší a největší zobrazení politika: známka vs. památník Letná.

LID

- 1948 – nástup komunistické strany k moci; 1968 – Pražské jaro vs. srpnové události; 1989 – sametová revoluce
- **Propaganda** (z lat. propagare = rozhlášovat, rozšiřovat, rozmnožovat) – rozšiřování názorů a informací za účelem vyvolání nebo zesílení určitých postojů nebo jednání. Je to systematické vytváření žádoucího společenského vědomí pomocí prezentování systematicky uspořádaných idejí, názorů nebo ideologií. Součástí propagandy je tendenční vysvětlování a modifikace postojů podle aktuální situace a přesvědčování o správnosti propagované myšlenky. Propagandu je třeba odlišovat od jiných forem prezentace, ovlivňování nebo manipulace s veřejným míněním, jako je např. propagace, agitace, reklama, osvěta a public relations. Slovo vzniklo z názvu úřadu Sacra congregatio de propaganda fide (tj. Svatá kongregace pro šíření víry), což bylo kolegium kardinálů zodpovědných

za misijní činnost katolické církve, které bylo založeno roku 1622 papežem Řehořem XV.). Přestože propagandisté mohou různým způsobem zkreslovat fakta, často se snaží prezentovat jako objektivní pozorovatelé skutečnosti. I vzdělávání, přestože je svou podstatou objektivní, může být použito jako nástroj propagandy. Bez ohledu na cíl propaganda přesvědčuje s použitím vybraných racionálních argumentů nebo důrazem na emoce (např. Myslím to upřímně). Propaganda se projevuje ve dvou základních formách. Jako „**oslavná**“, kdy jejím cílem je vytvořit příznivý dojem na nějakou organizaci nebo vládu. Příkladem je například propaganda nacistického Německa ve 30. letech 20. století nebo propaganda oslavující úspěchy socialismu a KSČ v ČSSR. Druhou formou je propaganda „**očerňující**“. Příkladem je její působení během studené války (1946–1990), kdy veškeré sdělovací prostředky v socialistických státech používaly tuto formu propagandy vůči „Západu“. USA jako protiváhu vytvořily stanice Svobodná Evropa a Hlas Ameriky.

- Život v pravdě / život ve lži: v tomto případě se jedná o jasný odkaz na text Václava Havla: Moc bezmocných (1978), kdy je život sloužící ideologii „životem ve lži“. „Člověk... nemusí přijmout lež. Stačí, že přijal život s ní a v ní. Už tím totiž stvrzuje systém, naplňuje ho, dělá ho, je jím.“ Proti tomu existuje schopnost lidí „žít v pravdě“ čili říkat nahlas, co si myslíme, soucítit se spoluobčany, tvořit svobodně a chovat se v souladu se svým „lepšíím já“.

PŘÍSLUŠNÍK – ORGÁNY STÁTU

REPORTÁŽ popisuje a zobrazuje skutečnost na základě konkrétních faktů, většinou získaných přímou účastí nebo pozorováním. Základními metodami tvorby reportáže jsou: pozorování, přímá účast, sběr faktů, konfrontace pohledů.

KOMENTÁŘ je zpravidla vyjádření buďto vlastního názoru příslušného autora nebo daného média k nějaké konkrétní problematice, již uvádí do souvislostí s jinými událostmi.

Uvítáme jakoukoli zpětnou vazbu na listy i aktivity – máte-li připomínky, návrhy na zlepšení, pošlete je na vzdelavani@muzeumkomunismu.cz – DĚKUJEME!